

Partijrede 28 februari 2004

“Zijn rechten in het oog”

genomen uit Psalm 18:7 berijmd

Er gist iets in onze samenleving. De gemoederen van veel burgers zijn onrustig en oproerig door allerlei aangrijpende gebeurtenissen en tendensen. Opwinding over gewelddadigheid, protest tegen verzuim, ergernis over een overheid die niet lijkt opgewassen tegen de euvels waaronder we in ons land gebukt gaan. Enerzijds maakt men duidelijk dat men dit alles niet langer pikt, terecht natuurlijk, anderzijds toont men een grote en fundamentele verlegenheid bij de vraag hoe het tij te keren. In morele zin lijkt onze samenleving meer en meer van slag, we zijn de koers blijkbaar kwijt. Secularisatie en ontkerkelijking eisen hun tol. Het gaat om herstel van moreel besef, maar de vraag hoe dat herstel kan worden bereikt is gemakkelijker te stellen dan te beantwoorden. Toch zal er iets moeten gebeuren. De tijd van “pappen en nathouden” is voorbij. Niemand mag zich onbetrokken en vrijblijvend gedragen bij de noodzaak van een wezenlijke koerswijziging. Het gaat om niet minder dan het gehoorzamen van wat God in Zijn Woord van ons mensen vraagt, om een leven naar Zijn geboden. Opdat we in alles Zijn rechten in het oog houden. Tot Zijn eer, dat allereerst, en onszelf, land en volk ten goede!

Behoeftte aan reveil

Ons land heeft dus allereerst behoefte aan een ethisch en moreel reveil. Dat kan niet van bovenaf worden afgedwongen. De mogelijkheden voor overheid en politiek zijn uiteindelijk ook beperkt. “Het herstel van de staat begint bij herstel van de kerk en herstel van de kerk bij persoonlijke bekering”. Dat is een terechte uitspraak van dr. Ph.J. Hoedemaker, ruim een eeuw geleden. Zo was het toen, zo is het nog. We moeten het daarom maar niet alleen verwachten van ónze activiteiten en inzet, hoezeer we er ook voor verantwoordelijk zijn ons tot het uiterste in te zetten voor een helder en krachtig getuigenis van Gods recht op het hart van mensen en van Gods bemoeienis met mensen en Zijn schepping meer algemeen. Dat getuigende geluid is de kern van het SGP-profiel, dat mag nooit in het gedrang komen. Wél past ons bescheidenheid, we vormen een kleine partij. We hebben evenwel een rijke en krachtige boodschap: wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen; maar wie op God vertrouwt, op Hém alleen, zal zich omringd zien door Zijn weldadigheden. Een woord dus dat vermaant, maar ook wijst op een ongekend rijk perspectief.

Dit woord is het zout in “de pap” van het politieke bedrijf. Wee ons als dát zout smakeloos wordt. Waarmee zal het dan nog gezouten worden? (Matthéüs 5:13) Het zou nergens meer voor degenen en worden weggegooid. Zout is bederfwerend, doortrekt alles en geeft een pittige smaak. De Heere Jezus gaf aan Zijn discipelen de opdracht mee: Hebt zout in uzelf, en houdt vrede onder elkander (Markus 9:50). Deze opdracht moet onze roeping zijn, die we volgen onder het gebed om wijsheid van Boven en in het besef van volstrekte afhankelijkheid van Hém. “Laat ons getrouw zijn, een iegelijk op eigen post; laat ons bedenken dat, zo het ons niet gegeven wordt grote dingen te verrichten, de ergste ontrouw in de kleinste zaken kan worden gepleegd.” (mr. G. Groen van Prinsterer)

Het gaat dus om een helder getuigenis in woord en daad. Ook in de politiek, in alle – soms héél praktische – politieke handwerk, dat in bescheidenheid en bewogenheid én tegelijk met beslistheid moet en mag worden verricht. Terwijl we als het goed is, Zijn rechten daarbij in

het oog hebben. Dát geeft er het gewicht aan en maakt er de ernst van uit. In de hoop en onder de bede dat deze bijdrage tot zegen mag worden gesteld. Opdat mensen in en buiten de politiek tot nadenken mogen worden gestemd en er een reveil mag komen. Een geestelijke opwekking, een duurzame vernieuwing!

Kabinetsformatie

Velen hebben op een dergelijke omslag gehoopt en er om gebeden toen de SGP in april vorig jaar bij de besprekingen betrokken raakte die moesten leiden tot een nieuw regeerakkoord. Na de verkiezingen in januari van 2003 wilde het tussen de twee winnende partijen, het CDA en de PvdA, maar niet boteren. Een poging om met die twee een coalitie te vormen, mislukte. De steven werd gewend. Het CDA moest het nu gaan proberen met de VVD, samen goed voor tweeënzeventig zetels. Er was dus voor een meerderheid in het parlement nog een aanvulling nodig. Deze versterking te zoeken bij de LPF, was na het kabinet Balkenende-I niet erg geloofwaardig. Die coalitie immers, was schromelijk mislukt. Er bleven twee mogelijkheden over. Uitbreiding met D66 zou leiden tot een draagvlak in de Tweede Kamer van achtenzeventig zetels, maar de neoliberale democraten zeiden regeringsdeelname niet zonder meer te zien zitten na hun forse verkiezingsnederlaag. Wel, dan een poging om serieus te spreken met de ChristenUnie en de SGP, een combinatie goed voor zevenenzeventig zetels. Men vroeg of wij daartoe bereid waren. En zo werden deze twee opties naast elkaar verkend: met D66 of met de christelijke fracties. In een later stadium zou dan een definitieve keuze vallen.

Voor het eerst in de geschiedenis bereikte ons dit verzoek, gedaan door de kabinetsinformatie die in opdracht van Hare Majesteit onze koningin onderzochten hoe een kabinet zou kunnen worden samengesteld dat voldoende vertrouwen zou hebben in het parlement. Ik ga hier in het vervolg omstandig op in omdat we dit voor het eerst als partij meemaakten en ik de partij een toelichting beloofd heb.

Een serieuze uitnodiging tot gesprek kun je in dit verband uiteraard niet afwijzen. Integendeel, we hebben een programma aan de hand waarvan naar onze oprechte overtuiging ons land heel goed kan worden ingericht en geregeerd. Het zou zelfs een grote zégen zijn! Maar er dienen zich vervolgens wel uiterst gewichtige en spannende vragen aan. Hoe ver kun je komen in de onderhandelingen? Welke compromissen moeten worden aangegaan? Wat zul je wél kunnen bereiken en wat niet? Met andere woorden, wat is de winst, maar ook wat is de prijs van het mee dragen van regeringsverantwoordelijkheid? Het hoofdbestuur heeft indertijd een notitie uitgegeven met daarin een algemeen normatief kader voor het eventueel dragen van regeringsverantwoordelijkheid. Maar nu zou dat kader concreet moeten worden uitgewerkt en worden toegepast.

We hebben heel diep beseft hoe gewichtig één en ander was en is. De verantwoordelijkheid die er onmiskenbaar aan is verbonden, heeft ons zwaar gedrukt. Als gesprekspartner in de verkennende besprekingen, als fractie voor de gelegenheid die zich onverwachts en ongedacht aandiende om concreet gestalte te geven aan ons staatkundig gereformeerde beginsel. Als partij – hoofdbestuur en leden – tegenover al die kiezers die ons hun vertrouwen gaven en geven, als christen-politici met een roeping in een verworpen wereld die schreeuwt om verankering in Bijbelse waarden en normen. Kortom, we zijn de besprekingen ingegaan, die voornamelijk een verkennend karakter zouden krijgen. Na en onder een ernstig gebed of het in Gods gunst zou zijn en of Hij ons er de kracht en wijsheid toe zou willen geven, uiteraard ook in voorzichtigheid. We hielden intensief contact met ons hoofdbestuur en enkele deskundigen in onze partij. Op overstelpende en toegenegen wijze hebben velen van binnen en buiten onze partij hun persoonlijk meeleven doen blijken. Ondertoon in al die reacties was de

verwonderde vraag wat de Heere hiermee voor had voor ons land en onze partij. Een invloed en keer ten goede!? Breed werd het unieke van dit ogenblik en deze gelegenheid beseft. Tegelijk hebben velen met het zweet in de handen gezeten en zich afgevraagd wat hier nu toch wel van zou terecht komen. Enkel en zeiden zelfs hardop te vrezen dat de fractie op het punt leek gekomen het beginsel, waarvoor de SGP altijd pal had gestaan, te verkwanselen.

Welnu, dat laatste was natuurlijk niet de bedoeling. De verkennende besprekingen zijn in het verslag erover dat is opgesteld door de kabinetsinformatie, summier weergegeven. Daaruit blijkt dat over een veelheid aan principiële onderwerpen is gesproken. Over enkele zwaarwegende punten kwamen we al in deze fase enigszins tot elkaar, over andere niet en er zou dus nog stevig moeten worden onderhandeld. Over de moeilijke financieel-economische paragraaf – een ongekend zware bezuinigingsoperatie stond voor de deur – bleek een akkoord mogelijk.

Uit de verslaglegging van de gevoerde besprekingen blijkt dat de VVD grote, eigenlijk onoverkomelijke moeite had en hield met de SGP. De VVD is geworteld in de Verlichting, de SGP in de Reformatie en de reformatorische staatsvisie en dat kon, aldus de heer Zalm, toch niet goed gaan. Hij noemde als voorbeeld één van de grootste uitdagingen voor het nieuw te vormen kabinet, te weten het integratiebeleid. Inburgering van vreemdelingen in onze samenleving, respect bijbrengen voor onze grondwettelijke vrijheden en regels (waaronder de plaats van de vrouw in onze samenleving en homoseksualiteit); en dat samen met een partij die er geen geheim van maakt met enkele van die moeite te hebben in het licht van een eigen hoger geachte norm. De SGP was opgericht om het liberale gedachtegoed te bestrijden, zo vatte hij samen. De VVD zette daarmee in feite het CDA voor het blok.

Daarvóór was trouwens in de loop van de verkenning ook nog de mogelijkheid van gedoogsteun van de SGP aan de orde geweest. Van onze kant is gezegd dat we dat pas wilden overwegen als er geen andere oplossing kon worden gevonden en dat daaraan onzerzijds ook voorwaarden zouden worden verbonden.

Het geheel van deze spannende periode overziende, kunnen we terugzien op een leerzame periode. Dé principiële discussie in dezen is natuurlijk altijd die over de grenzen van het compromis. Want de situatie dat het verkiezingsprogramma van de SGP ongewijzigd wordt omgedoopt tot regeerakkoord, zal zich waarschijnlijk nooit voordoen. Zou, praktisch gesproken, de handtekening naar eer en geweten kunnen worden gezet onder een onderhandelingsresultaat als daarmee bijvoorbeeld een paar principiële punten kunnen worden “binnen gehaald”, terwijl andere dus moeten blijven liggen? Op gemeentebestuurlijk en provinciaal niveau werkt dat sinds jaar en dag zo. Dat wordt vanouds in onze partij als benadering geaccepteerd, los van eventuele kritiek op concrete punten waartegen nu eenmaal verschillend kan worden aangekeken. Geldt dat dan ook voor het landelijke niveau? Die vraag kan theoretisch worden beantwoord, maar beseft moet worden dat elke situatie weer anders zal zijn, en net als nu ongezocht op onze weg kan komen. Een volgende vraag is nog hoe mag en kan worden omgegaan met de variant van gedoogsteun.

Naar mijn overtuiging moet in eventueel zich voordoende gevallen van enigerlei betrokkenheid bij onderhandelingen, vertrouwen geschonken blijven worden aan de fractie (uiteeraard in samenspraak met het hoofdbestuur) die zo de ruimte krijgt het best mogelijke te zoeken. Het heeft ons tot diepe dankbaarheid gestemd dat dit vertrouwen er in zeer ruime mate was. Er kan overigens geen enkel misverstand over bestaan dat ook in dergelijke spannende en gewichtige omstandigheden allereerst en vooral het oog op de rechten en inzettingen des Heeren moet zijn geslagen. Zijn rechten in het oog!

Overigens stemt het ook tot dankbaarheid dat in het uiteindelijke regeerakkoord tussen CDA, VVD en D66 een paragraaf over zwaarwegende ethische kwesties zit, die rechtstreeks komt uit de verkennende besprekingen met ons en de ChristenUnie. Als we daarop letten, mogen we vaststellen dat het niet voor niets is geweest en we er iets mee hebben mogen bereiken. Tegelijk is duidelijk dat er nog heel wat te onderhandelen zou zijn geweest. Maar daaraan zijn we dus niet echt toegekomen. Eerlijk gezegd zijn er na de beëdiging van het kabinet Balkenende-II al weer heel wat dingen op mijn bureau beland waarvan ik moet zeggen: dat had er dus onder een coalitie met onze SGP echt anders uit moeten zien. Ik volsta met slechts twee voorbeelden: een brief met een veel te toegeeflijk standpunt over de aanwezigheid van beeldmateriaal met harde porno binnen een kazerne én een brief van minister Donner met daarin zijn wens dat de internationale gemeenschap welwillender zal gaan staan tegenover (de adoptie van kinderen door) homoparen.

Pluralisme

De wordingsgeschiedenis van onze natie is verbonden aan de langjarige strijd (1568-1648) om in vrijheid God naar Zijn Woord te kunnen dienen. Maatschappelijk volgde een bloeitijd, de Gouden eeuw. In de Vaderlandse kerk was er de beweging van de Nadere Reformatie. Uiteindelijk echter, verslapte het geestelijke klimaat. Een belangrijke episode uit die tijd is door ons raadslid uit Zwijndrecht, de heer C.R. van den Berg, beschreven in zijn dissertatie over ds. Johannes Barueth (1709-1782), een "strijdbaar verdediger van de gereformeerde kerk en staat". De geest van de Verlichting rukte op en verdrong de klassiek gereformeerde levenshouding en overtuiging op menige kansel en plaats. Even later in de tijd trok de Franse Revolutie diepe sporen in ons land. Het thema van de volkssoevereiniteit was er voorgoed geagendeerd. De regering van de Bataafse Republiek eiste onderwerping aan de "Rechten van den mensch en van den Burger". De stelling was "dat de eigenlijke Oppermagt berust in de boezem des volks". Iemand als Bilderdijk kon het er niet mee en onder uithouden, protesteerde en werd verbannen. (Zie W. van der Zwaag: Twaalf Réveilgetuigen, Willem Bilderdijk en zijn geestverwanten; pag. 68)

Midden de negentiende eeuw werd de scheiding van kerk en staat wettelijk verankerd. Even later ontstond christelijke partijvorming als een bundeling van krachten tegen liberalisme en vrijzinnigheid in de politiek. Wie denkt in dit verband niet aan de namen van de liberale Thorbecke die te vuur en te zwaard werd bestreden door de Evangeliebelijder Groen van Prinsterer? De ontbrande schoolstrijd, waaraan hun namen verbonden zijn, werd eerst in 1917 beslecht door politieke uitruil met een algemeen kiesrecht, een speerpunt van de emancipatiebeweging toen. Gelijkberechtiging van alle gezindten, gelijkberechtiging van openbaar en bijzonder onderwijs, gelijkberechtiging in het kiesrecht van mannen en vrouwen.

We nemen weer een grote sprong in de tijd. Tot ver ná de Tweede Wereldoorlog werd Nederland ingedeeld bij de landen met een christelijke bevolking. De atlanten uit die tijd getuigen daar van. Dat is helaas nu niet meer zo. Nog krap aan de helft van onze bevolking heeft een administratieve band met een christelijke kerk. Nog slechts een twintig procent van onze bevolking komt min of meer regelmatig in de kerk. Deze trend zet nog door, naar te vreezen valt. Allerlei andere godsdiensten en culturen hebben zich intussen aangediend.

De ontwikkeling, zojuist grofmazig geschetst, heeft diepgaande gevolgen voor de politieke besluitvorming in ons land. De moderne tijdgeest die zich niet langer oriënteert op de joods-christelijke traditie en zich heeft ontworsteld aan de zeggenschap van Woord en Wet, maakt voor zeer velen uiteindelijk de dienst uit. In dat geheel vallen de 'paarse' kabinetten te

plaatsen. We weten wat deze kabinetten hebben aangericht. Dat hoef ik nu niet te herhalen. In eerdere partijredes heb ik daar menigmaal de vinger bij gelegd. Het was hoog tijd aan die ontwikkelingen een krachtig halt toe te roepen. Ook de verkilling, verzuim en verloedering in de samenleving moeten dringend worden bestreden.

Eén van de tegenbewegingen is de discussie over waarden en normen. Fatsoen moet je doen, respect voor elkaar, verantwoordelijkheid voor en in de publieke ruimte. Veiligheid op straat, minder geweld en onzedelijkheid in de media, beschaafd woordgebruik. Bij herhaling is onzerzijds gesteld dat deze actiepunten uiteraard belangrijk zijn, maar dat het om veel méér gaat. Zondagsrust, beschermwaardigheid van het door God geschapen en onderhouden leven, mededeelzaamheid ten opzichte van de zwakkere groepen in ons land en daarbuiten, herbergzaamheid ten behoeve van hen die de wijk moesten nemen omdat zij voor hun leven te vrezend hadden of om hun geloofsovertuiging werden vervolgd, het oefenen en bevorderen van recht en gerechtigheid wereldwijd. Beslissend bij de invulling van deze thema's is uiteraard welke grondbeginselen de basis vormen en norm zijn. De norm kan nooit liggen in de mens, want niets is zo veranderlijk als de wispelturige mens. De ankerplaats moet worden gevonden in de universeel van kracht zijnde Wet des Heeren, de Tien Geboden. Als niet Zijn rechten in het oog worden gehouden, zal men wezenlijk dwalen en geen duurzaam herstel bereiken. Dat is de onvervreembare kern van de boodschap van de SGP. Dat is het zout tegen bederf.

Deze boodschap stuit op verzet in onze multiculturele samenleving en wordt op zijn best als één van de mogelijke varianten beschouwd. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid adviseerde onlangs over de waarden – en normendiscussie. Uitgangspunt in dat advies ligt bij de erkenning dat in onze samenleving een veelheid aan levensbeschouwelijke overtuigingen naast elkaar bestaan. Dit pluralisme is het kader voor het handelen van de overheid. Dit levensbeschouwelijke pluralisme is inderdaad een niet te ontkennen feitelijkheid. Maar het maakt wel veel uit of het pluralisme als feitelijkheid wordt beschouwd, dan wel als wenselijkheid en uiteindelijk tot norm wordt verheven. En dat laatste gebeurt. Zo wordt er een zekere exclusieve waarheidsclaim in gelegd. Deze positiekeuze is uiterst confronterend, zelfs zo dat levensovertuigingen die een andere exclusieve waarheidsclaim voorgeven in de fundamentalistische hoek worden geplaatst. Concreet worden de christelijke en islamitische geloofsopvattingen en het neo-burkianisme (conservatieve gedachtegoed van de Edmund Burke Stichting) genoemd. Het rapport plaatst ze alledrie met een schijn van recht in de absolutistische hoek en laakt in dat verband 'zendingsdrang' en 'bekeerzucht'. Het is maar dat we het weten!

Het Nederlands Dagblad constateert kort na het verschijnen van dit WRR-rapport in een commentaar (ND 12 december jongstleden) dat ook het pluralisme als dragend principe voor denken en doen van de overheid, zeker in combinatie met de kernwaarden van de Verlichting en vormgegeven in de moderne democratie, al snel de trekken krijgt van een wereldlijke 'theocratie'. Scherp wordt opgemerkt dat sommigen er zelfs hun eigen 'artikel 36' bij schrijven en de overheid oproepen om bepaalde 'afwijkende' opvattingen te verbieden.

Deze benadering raakt de SGP tot in het hart van haar theocratische gedachte. Dat dienen we ons te realiseren. We worden met onze overtuiging in de verdachtenbank geplaatst die de moderne democratie heeft klaargezet. We worden met onze godsdienstige en politieke overtuiging verdreven uit het publieke domein en verwezen naar het privé-domein en zelfs daar moeten we het niet te gek maken. We wensend land en volk op te roepen "tot de Wet en de getuigenis", maar die 'bekeerzucht' past niet meer. We wensend onze samenleving langs rechtmatige lijnen in te (doen) richten overeenkomstig de voluit Bijbelse beginselen en de overheid te houden aan haar roeping dat als Gods dienares zo – en alleen zó – te doen, maar

dat is veel te uitsluitend. We wensen onderwijs te doen verzorgen bij een opengeslagen Bijbel voor alle kinderen, maar we moeten oppassen zulk georiënteerd onderwijs niet ook nog kwijt te raken voor onszelf. Zo is er nog wel meer te noemen.

Kort en goed, ons ideaal staat ver af van de werkelijkheid waarin we zijn gesteld. Dat moet goed tot ons doordringen. Ons dan maar wat aanpassen aan die werkelijkheid, het hoofd in de schoot leggen en de geestelijke strijdbijl begraven, kan en mag uiteraard geen verantwoorde uitweg bieden. Dat verdraagt zich niet met het in het oog houden van Gods rechten. Niemand heeft immers het recht zich tegen God te blijven verzetten. Het betaamt alle mensen Hém te vrezen en Zijn geboden te gehoorzamen. Dat geldt ook voor de overheid.

Geen isolement

De kern van die boodschap kunnen en mogen we niet afleggen. We mogen en zullen ons niet laten opsluiten in ons eigen huis of in de kerk. We zijn dopers noch defaitistisch. We hopen onze plaatsen in het politieke en maatschappelijke debat te blijven innemen. We wensen ons dienstbaar te blijven maken aan de samenleving. Daarbij dient men ons te blijven accepteren met onze staatkundig gereformeerde beginselen. Ook als het gaat om de daarin vervatte eis van bekering en wederkeer tot God en Zijn dienst. Ook als het gaat om de Bijbelse waarden en normen die nimmer geheel zijn te harmoniëren met de “vruchten van de Revolutie”, zoals Groen van Prinsterer het zou zeggen. Tegen de Revolutie het Evangelie. Zoals Groen zijn strijd voerde tegen de liberale hegemonie van zijn dagen, voeren wij strijd tegen de claims van het postmoderne tijdperk, tegen de gevolgtrekkingen uit het pluralisme. De moderne tijdgeest moet worden ontmaskerd, een tijdgeest voor welke nauwelijks nog iets te dol lijkt te zijn. Afschaffing van het bijzonder onderwijs, afschaffing (nota bene!) van de vrijheid van godsdienst (Paul Cliteur dezer dagen in zijn laatstverschenen boek); je hoort het allemaal. Onhistorisch, onwezenlijk en onwenselijk zijn zulke pleidooien. Maar – en dat is de harde werkelijkheid – ze agenderen wel discussies waarin we ons hebben te weren. Laten we niet in onze schulp kruipen en het isolement zoeken, waarin we het voor onszelf mogelijk nog harden kunnen en het wel goed hebben, maar onze samenleving en medemensen “overgeven aan het moderne heidendom”. Integendeel, in het isolement van ons beginsel (onverzwakt en onverwaterd) ligt onze kracht om deze uitdaging van confrontatie en verantwoordelijk burgerschap tot in de politieke arena te blijven aanvaarden. Niet in eigen kracht overigens, maar met Gods hulp. “Hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op deze dag!” Moge dat onze ondervinding in verwondering zijn. Met Zijn rechten in het oog!

Artikel 23 Grondwet

Van diverse kanten in en buiten de Staten-Generaal wordt artikel 23 van onze Grondwet ter discussie gesteld. Het is begonnen met de verdenking van enkele islamitische scholen waarin met overheidsgeld leerlingen verkeerde denkbeelden zouden worden ingeprent. Haat tegen de westerling, de Amerikanen en allerlei moderne en libertijnse verworvenheden. Onderzoek vanwege de inspectie toonde aan dat niet mag worden gegeneraliseerd. Toch is men er niet gerust op. De geest was intussen wel uit de fles, een aanhoudende stroom van aanvallen op het bijzonder onderwijs volgde. Niet eens van de eersten de besten. Enkele collega's in de Tweede Kamer spelen daar op in. Was een beroep op artikel 23 van onze Grondwet tot voor enkele jaren nog redelijk gezaghebbend, het is nu een onrustig bezit. We zullen uit de verdediging moeten treden en de aanval moeten openen. Ds. W. Visscher, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort, bond de kat de bel aan en zei het als volgt: met al die betreuwenswaardige ethische beslissingen van de laatste jaren (euthanasie, abortus provocatus, ‘homohuwelijk’, wetgeving tegen discriminatie, opheffing bordeelverbod,

winkelen op zondag en dergelijke) heeft men onze leefomgeving omlaag gehaald, maar nu dreigt men aan onze eigen spullen te komen. Door het openbreken van het autonome beleid van schoolbesturen ten aanzien van het toelatingsbeleid en benoemingsbeleid, de twee scharnierpunten voor schoolbesturen om gestalte te geven aan de identiteit van de school. Nu moeten we er ons niet toe laten verleiden achter elke boom een vijand te vermoeden van positief christelijk onderwijs. Een zekere nuchterheid is geboden, maar ook waardige strijdbaarheid. "We laten ons onze scholen niet afnemen." Alarmfase 1 is ingetreden.

Er doen zich voldoende gelegenheden voor om in de discussie over de vrijheid van onderwijs (artikel 23 Grondwet) op positieve wijze te laten zien dat onze scholen helemaal geen "geestelijke gevangnissen" zijn, dat daarin helemaal geen haat gepredikt wordt, maar juist liefde. Nooit haat die zich richt op mensen, wel een afkeer van zonde en ongerechtigheid. We moeten de uitdaging maar aangaan om aan te geven welke positieve rol onze afgeleverde leerlingen spelen voor en in de samenleving. Uiteraard niet vanuit een hooghartige eigendunk, maar vanuit de erkenning dat van ons en onze jongeren ook een positieve bijdrage aan onze maatschappij mag worden verwacht en mag worden gevraagd.

Het is een volstrekt onterechte vergelijking die regelmatig opduikt tussen enkele fundamentalistisch georiënteerde islamitische scholen én orthodoxe christelijke scholen. De gewraakte vergelijking hoeven we ons echt niet te laten aanleunen, daartegen moeten en mogen we ons verweren. Niet defensief, maar positief. We hebben niets te verbergen, maar wel te beschermen.

Het is trouwens opmerkelijk en veelzeggend tegelijk, dat in het ontwerp voor een verdrag tot vaststelling van een Europese "Grondwet", in artikel II-14 lid 3 klip en klaar het volgende wordt geregeld: "De vrijheid om instellingen voor onderwijs op te richten met inachtneming van de democratische beginselen en het recht van de ouders om zich voor hun kinderen te verzekeren van het onderwijs en de opvoeding die overeenstemmen met hun godsdienstige, levensbeschouwelijke en opvoedkundige overtuigingen, worden geëerbiedigd volgens de nationale wetten die de uitoefening ervan beheersen." Zou deze bepaling de eindstreep halen, dan blijft er ook Europees ontegenzeggelijk ruimte voor christelijk onderwijs. En dat is maar goed ook! Alleen, de democratische beginselen moeten in acht worden genomen. Welk addertje van overheidsbemoeienis met de inhoud van het onderwijs zit hier onder het gras? Waakzaamheid blijft dus absoluut geboden. Het is hoog tijd dat alle hens aan dek gaat.

Beschamend geweld

Er is geen krant of er moet verslag worden gedaan van gewelddadigheid. Moord en doodslag zijn helaas aan de orde van de dag. Dat is weliswaar ná Genesis 3 nooit anders geweest, maar diep beschamend blijft het wel. En het komt zo verontrustend dichtbij. Voor het eerst werd onlangs binnen een school een docent door een leerling neer geschoten. De consternatie in de samenleving steeg ten top. Ergernis ook! Dit kán toch niet waar zijn. Het was de harde en hartverscheurende werkelijkheid. De veiligheid op straat was al ver te zoeken, maar nu blijkt je ook in je eigen werkomgeving niet meer veilig.

De overheid is gehouden aan haar burgers geborgenheid te bieden en naar vermogen te garanderen. Dat het laatste in absolute zin niet te doen is, ontslaat de overheid en de politiek niet van de plicht tot het uiterste te gaan in het bereiken er van. Verbanden worden gelegd met de botsing van culturen in onze samenleving, met verboden wapenbezit, met de te lichte strafmaat en dergelijke. Het zal allemaal wáár zijn en daaraan moet dus worden gewerkt. Maar er moet niet met de kraan open gedweild worden. Eerst moet de kraan dicht. Nu zijn er vast en zeker diverse kranen. Maar één kraan wil ik noemen en die kan, als de politieke wil er is, op korte termijn echt dicht. Ik bedoel het geweld in de media. Naar verluud worden er veel

beelden van geweld vertoond op tv en in andere nieuwere media, computerspelletjes en dergelijke. Deskundigen raken het er steeds meer over eens dat deze beelden in films op tv, video en DVD en in computerspelletjes een negatieve invloed hebben op de (jeugdige) kijkers. Nu doen de omroepen wel aan zelfregulering (de Kijkwijzer met een classificatiesysteem op leeftijd), maar het resultaat is al met al zeer onbevredigend. We kunnen wel ach en wee roepen als weer een gruwelijke moord is gepleegd en terecht te hoop lopen tegen gewelddadigheid, maar het is dubbelhartig als we ons – om zo te zeggen – dezelfde avond nog weer laven aan en verlustigen met programma's via welk medium dan ook vol bruut geweld. Gelukkig gaan de ogen van velen er steeds meer voor open. Dat bleek onlangs ook in een kamerdebat over de evaluatie van de zelfregulering in de media. Daar moeten we op een vertrouwenwekkende manier op zien in te spelen.

Eenzelfde verhaal geldt voor onzedelijkheid op het scherm. Het kan toch niet zo zijn dat we de mond vol hebben over het erge van echtscheiding, huwelijksontrouw, verkrachtingen, lustmoorden, (kinder-)porno, vrouwenhandel en wat dies meer zij, terwijl programma's die op deze zonden inspelen goede aftrek blijven krijgen. Het kabinet Balkenende-II is op dit terrein nog uiterst terughoudend, maar moet tot een krachtig optreden hiertegen worden gemaand. We kunnen toch beter de put dempen, voordat het kalf er in verdrinkt? Of wachten we het maar af, of en hoe de wal het schip keert? De Heere God heeft er recht op dat ook het zesde en zevende gebod van de Wet des Heeren worden nageleefd.

Dat onze regering zich in alle bochten wringt en daarvoor brede instemming van de Kamer krijgt om de jongerenzender BNN in de lucht te kunnen houden, staat daar haaks op. Zonder alle programma's over één kam te scheren, we weten toch dat er grensoverschrijdende programma's worden verzorgd die volstrekt ontoelaatbaar zijn. Ontoelaatbaar, als de norm van geestelijke volksgezondheid wordt aangelegd, zelfs als de norm van algemeen erkend fatsoen wordt gebruikt en al helemaal als de toets van Gods Wet wordt gehanteerd, als Zijn rechten in het oog worden gehouden. Hoe beschamend toch dat zoiets in ons land gewoon moet blijven kunnen!

Vanzelfsprekend is er een onvervreembare verantwoordelijkheid voor ouders van kinderen, voor scholen en kerken om te doen aan wat tegenwoordig heet 'mediaopvoeding'. We kunnen niet alle zorg afwentelen op de overheid. Op dat vlak blijkt een zekere verlegenheid. Het lijkt ook een kwestie van een generatiekloof. Daaraan zal moeten worden gewerkt, een evenwicht tussen begeleide confrontatie én distantie waar mogelijk als consequentie van vreemdelingschap. Dat de media een geweldige invloed uitoefenen, merken we allemaal om ons heen. Ook onze partij merkt dat en de distantie van weleer – waar we goede redenen voor hebben – valt steeds moeilijker vol te houden. Voor dit dilemma mogen we de ogen niet sluiten, terwijl we onze vertegenwoordigers met het participatievraagstuk laten zitten. Zij vragen zich af hoe ze geloofwaardig kunnen functioneren. Zij worstelen met de vraag hoe het authentieke en karakteristieke, want onderscheidende geluid van de SGP het best en naar beste vermogen kan klinken. We moeten eerlijk vaststellen dat één en ander steeds moeizamer wordt buiten de media om. Deze constatering te doen betekent nog iets anders dan alle remmen er maar af te gooien. We behoren werkelijk op afstand te staan van de moderne en eigenlijk doorgeslagen "ik denk – ik voel – cultuur" die alle ruimte en genot voor zichzelf opeist. Die cultuur behoort ons vreemd te zijn en te blijven. We houden het voor onmogelijk om ons oog op Gods rechten te richten en tegelijk onbezwaard te ademen en te participeren in die cultuur. Verzet tegen de tijd en tijdgeest (dr. W. Aalders) betekent minstens ook verzet tegen deze cultuur.

Integratievraagstuk

Het integratievraagstuk wordt door velen in de politiek als het belangrijkste van de nabije toekomst beschouwd. Met de oplossing van dit vraagstuk zal de kwaliteit van onze samenleving in hun ogen staan of vallen. Wij erkennen graag dat hier een geweldig probleem ligt. De verkleuring van stadswijken, de islamisering van grotere delen van onze samenleving, de botsing van twee diep gewortelde culturen, de segmentering van het onderwijs in witte en zwarte scholen. Over deze problematiek bestaat in onze samenleving onmiskenbaar gevoelsmatige onvrede (waarneming van de commissie uit de Tweede Kamer onder voorzitterschap van collega Blok die een rapport over deze problematiek opstelde). Misschien zelfs wel meer dan dat. Er blijkt hier en daar ook gewoon verzet.

Nu is er heel veel over deze zaak te zeggen, méér dan hier en nu kan. Het probleem is te lang onderbelicht gebleven. Er is te veel het vertrouwen geweest dat het op den duur wel goed zou komen. We zijn ook te lief voor elkaar geweest in het debat. Multiculturaliteit als kenmerk zou een uitdaging en verrijking vormen voor onze samenleving. Maar voorlopig is het veelal een groot probleem. De eisen aan vreemdelingen die een legale plaats in ons midden krijgen of al hebben, zijn intussen opgeschroefd. Men dient de Nederlandse taal machtig te zijn, de wetten van ons land te kennen en na te leven, zichzelf een bron van bestaan te verwerven via scholing en werk en dergelijke. De Vreemdelingenwet is aangescherpt, de toestroom van asielzoekers is verkleind. Er wordt krachtig werk gemaakt van een daadwerkelijk terugkeren van uitgeprocedeerde en afgewezen asielzoekers. Waarbij het altijd weer een uiterst moeilijk vraagstuk is om daarbij de menselijke maat aan te houden en voldoende clementie te hebben voor zogeheten schrijnende gevallen. Ook mogen gezinnen niet uit elkaar gehaald worden. We hebben tegelijk rechtvaardigheid én barmhartigheid willen laten wegen bij onze opstelling in een emotioneel debat er over.

Maar goed, bij het integratievraagstuk gaat het vooral om hen die hier (langere tijd) blijven. Een zwaar accent wordt nu gelegd op inburgering. Taal, wet, cultuur, geschiedenis. Toch is het de vraag of er niet meer moet gebeuren. De grote vraag is: wat dan? Bij de herdenking van de neergeschoten conrector H. van Wieren vertelde zijn rector van de intense problemen, waarmee scholen kampen als het gaat om het goed begeleiden van allochtone leerlingen en het in contact treden met hun ouders. Ongetwijfeld zal dat vaak goed gaan. Echter, te vaak loopt dat van geen kant. De achtergronden zijn vaak zeer verschillend. "Ik thuis baas, de politie op straat baas, u op school baas." Een heldere indeling, dat kan niet worden ontkend. Maar nu de verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen, kinderen bijvoorbeeld, die kan zich toch niet beperken tot de houding dat ieder het maar in eigen domein moet zien te klaren. Botsende culturen!.

In het publieke domein dienen de wetten van ons land zonder meer te worden gerespecteerd. Deze gehoorzaamheid moet ook krachtig worden afgedwongen door de overheid. Het kan echt niet zo zijn dat iemand met een beroep op zijn herkomst daarmee een loopje neemt. Ik denk concreet aan eerwraak, aan vrouwenbesnijdenis, aan polygamie. Deze en dergelijke zaken zijn wezensvreemd aan onze cultuur en dat moet ook maar duidelijk zijn. Ongeschreven regels, tradities en gewoonten zijn daarnaast net zo belangrijk, om je ergens blijvend thuis te voelen. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Iemand vroeg zich onlangs af (dr. R. Bisschop in het RD 31 januari jongstleden) "waarom we niet tobben over de integratie van Chinezen of Vietnamezen, hoewel er binnen de eerstgenoemde bevolkingsgroep wel degelijk sprake is van criminele groepen". Hij zocht de verklaring in de verschillen in aantallen, maar vooral in het feit dat Marokkaanse en/of Turkse jongeren een enorme collectieve dreiging kunnen vormen, waar je zomaar op straat tegenaan kunt lopen. Met andere woorden, het gaat dus niet alleen om een allochtone herkomst, maar

vooral ook om gedrag dat overlast veroorzaakt, als dreiging wordt ervaren en zo wordt beleefd dat het onrustig en onzeker maakt.

Nog verder gaat het volgende. Er wordt in ons land door geradicaliseerde, extremistische stromingen in de islam actief geworven voor de jihad, de heilige strijd waarbij je bereid bent een zelfmoordaanslag te plegen. Deze recruitering, die jongeren leidt tot het kiezen voor een "heilige opdracht" in een sfeer waarin geweld wordt verheerlijkt en na de dood de hemel als beloning in het vooruitzicht wordt gesteld, moet uiteraard met alle mogelijke middelen worden tegengegaan. Dat is overigens gemakkelijker gezegd dan gedaan. Maar het wereldwijd vertakte islamitisch terrorisme met een geperfectioneerde, moeilijk grijpbare netwerkstructuur mag haar gang niet gaan. De gevolgen zouden echt niet te overzien zijn. Met een ongekende gedrevenheid, zeg maar fanatisme, wordt alles geofferd voor verdrijving van de Verenigde Staten uit het Midden-Oosten en nog liever van het wereldtoneel, beschadigen en intimideren van landen die hun rol nemen in bijvoorbeeld Irak (waaronder Nederland dus) en het elimineren van verderfelijke invloeden van dat "goddeloze Westen".

Kortom, er zijn terecht veel zorgen over deze spanningshaard, die zich tot binnen onze landsgrenzen toont en eigenlijk steeds dichterbij komt. Oplossingen zijn niet eenvoudig en weinig voorhanden. Ook wij hebben die niet, andere dan tegen de regering te zeggen er met de inlichtingen - en veiligheidsdiensten "bovenop" te zitten.

De SGP heeft altijd gemengde gevoelens als het om niet - christelijke godsdiensten en culturen gaat. Wij kennen artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Wij gunnen iedereen een levende geloofsverbinding met de Christus der Schriften als de enige weg tot het leven, tot verlossing van zonden en schuld en tot eeuwig behoud. Wij hebben onze medemensen, onze naasten die wij behoren lief te hebben zoals we onszelf liefhebben, niet voor de dwaling over. Daarom kan het ons niet om het even zijn of een kerkgebouw wordt bezocht waarin het Woord bediend wordt, dan wel een moskee. Om het zo maar eens te zeggen. We behoren in dezen ook de rechten van God op ons allen in het oog te houden. En dan is het ten diepste van tweeën één. Dat zout horen we bij ons te hebben en uit te geven. Tegelijk wordt ons geraten vrede te houden, zoveel als in ons is, met alle mensen. Het gaat immers in onze complexe tijd met al die godsdiensten en culturen toch ook om een vreedzame samenleving. Daar moet van twee kanten aan worden gewerkt, zonder concessies te doen aan onze identiteit. Wat ons betreft, zullen we ons ook geducht moeten realiseren dat we zelf ook tot een kleine minderheid behoren. Nu gaat het weliswaar niet om de macht van het getal, maar om de kracht van onze argumenten. Onze argumenten en overwegingen zijn goed, daaraan hoeven we niet te twijfelen. Anderen echter, waarmee we wél samen verder moeten, kennen er niet zoveel gewicht aan toe als zou passen. Enige bescheidenheid en voorzichtigheid zijn dus geboden. We kunnen gemakkelijk onze hand overspelen en dan keren onze acties als een boemerang op onszelf terug. Dat zou in de praktijk van het dagelijkse leven, een leven waarin we nog altijd vele en grote voorrechten hebben, tot schade kunnen leiden.

Voorzichtigheid en weloverwogenheid mogen echter niet leiden tot kleurloosheid of besluiteloosheid. Daaraan gaat de politiek in ons land al genoeg mank. Beslissingen worden vaak te lang omzeild en uitgesteld. Daardoor wordt het euvel meestal alleen maar erger. De spanningen door de onzekere toekomst van een multi-etnische samenleving, de gevolgen van globalisme en het uithollen van de eigen soevereiniteit en dergelijke, worden er niet door opgeheven. Het kleur- en risicoloze denken is als een meeldauw op onze politici gaan liggen en doordrenkt de politiek, klaagt de historicus Von der Dunk in Trouw van 9 augustus vorig jaar. Laat er geen enkele aanleiding zijn dat dit scherpe verwijt ook op de SGP van toepassing zou zijn.

Europese Unie

Europa kwam al even ter sprake, toen het ging om de vrijheid van onderwijs. Het zou een onbegrijpelijke loochening zijn van historie en identiteit als een verwijzing in die tot stand te brengen "Grondwet" voor Europa naar de joods-christelijke traditie zou ontbreken. Terecht zet onze minister-president zich daar voor in, zelfs tegen de meerderheid in het parlement in. Per 1 mei aanstaande treden tien nieuwe lidstaten toe. Nieuwe kandidaten melden zich. Een gigantische operatie. Wij hebben altijd meer gezien in deze verbreding van de Europese Unie, die we dan ook hebben gesteund, dan in de zogeheten verdieping, die beoogt een versterking van het democratische mandaat tot besluitvorming in het Europese parlement. Voor dat parlement worden binnenkort verkiezingen gehouden. Onze partij heeft daartoe vriend Belder opnieuw gekandideerd, op een lijst die wordt aangevoerd door de heer Blokland van de ChristenUnie. Laten we hopen dat de heer Belder opnieuw zal gekozen worden. Door allerlei factoren is dat getalsmatig niet zeker. Bij de laatst gehouden nationale verkiezingen verloor de ChristenUnie veel stemmen en ook wij stonden enigszins in de min. Door de uitbreiding van de Unie daalt het aantal zetels voor Nederland. Voor één zetel moet dus 'meer worden betaald aan stemmen'. Wel, dat betekent dus dat we, menselijkerwijze gesproken, al het ons mogelijke moeten doen om de heer Belder op zijn post te kunnen laten terugkomen. Onze fractie in dat parlement heeft zich in de achterliggende jaren intensief bezig gehouden met allerlei in het oog springende en principieel belangrijke ethische kwesties. Ook is op velerlei terrein – buitenlands beleid ten behoeve van christelijke minderheden, milieu, noodhulp in rampgebieden; om maar enkele voorbeelden te geven – een constructieve inzet getoond. Laten we hopen dat deze inbreng een vervolg mag en kan krijgen. In ons nationale parlement wordt het steeds duidelijker dat "Brussel" een behoorlijke vinger in de pap heeft. Minstens 50% van onze regels komt daar vandaan. Verwezen kan worden naar het landbouwbeleid en de noodzakelijke heroriëntatie op dit voor ons zo gevoelige terrein. Je hoeft het ook onze visserijsector niet te vragen wat er zoal uit Brussel op hen af komt. Ik denk ook aan de onderhandelingen in het verband van de Wereldhandelsorganisatie, voor een exporterend land als wij zijn natuurlijk van groot belang. Ook kan en niet in de laatste plaats worden genoemd het internationale vredes- en veiligheidsbeleid. Kortom, we kunnen niet gemakkelijk meer om de Europese Unie heen en daarom is het zinvol dat onze stem ook dáár klinkt. Ik mag toch hopen dat we onze verantwoordelijkheid in dezen verstaan. Zijn rechten in het oog, deze regel uit Psalm 18 laat zich qua opdracht én betekenis niet opsluiten binnen landsgrenzen, welke ook.

Iets verder van ons weg dan Europa ligt het Buitenland van minister Bot. Irak, Israël, Bosnië, Afghanistan enzovoort. In Irak is na de uitschakeling van de dictator Saddam Hoessein de rust nog lang niet weergekeerd en ook de orde niet hersteld. Nog bijna dagelijks vallen er slachtoffers. Laten we hopen en bidden dat onze militairen die daar een gebied bewaken, gezond en wel in ons land zullen mogen terugkeren.

Het vredesproces in de regio van Israël stagneert nog altijd. Was er enige hoop op een doorbraak, die positieve verwachting was opnieuw geen lang leven beschoren. Zelfmoordaanvallen, schermutselingen, provocaties. Acties van Palestijnen roepen reacties op van de zijde van Israël. Momenteel loopt een niet onbeduidend deel van de internationale gemeenschap te hoop tegen het door Sharon geplaatste veiligheidshek. Wij bepleiten dat de Westerse samenleving pal achter Israël blijft staan. Niet slaafs in de zin van dat we alles wat Sharon en de zijnen doen, maar hebben goed te keuren. Wel vanuit solidariteit met dit de eeuwen door zeer beproefde volk, dat recht heeft op veilige en erkende grenzen. Uiteindelijk

moet er toch vreedzaam zijn samen te leven met buurlanden, die hun expansieve ambities dienen in te binden.

Opnieuw bezuinigingen

Het kabinet Balkenende-II zag zich geplaagd voor de noodzaak van drastische bezuinigingen. Daar komt binnenkort nog een ronde overheen met als doel het EMU-tekort binnen de norm van drie procent te houden. Het gaat om vele miljarden Euro's. Dat is uiteraard niet gemakkelijk. Onze lijn is steeds geweest dat de sectoren onderwijs, zorg en veiligheid uit de wind zouden gehouden worden. In het najaar bleek dat het belastingplan voor het jaar 2004 flink nadelig uitpakte voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Dat was voor ons in die mate niet acceptabel. We hebben dus bijgedragen tot het verzet tegen de plannen. Deze zijn bijgesteld en sterk gematigd. De oppositie had natuurlijk nog wel verder willen gaan. De ChristenUnie schaarde zich aan die zijde. Wij wilden de gevolgen van het uiteindelijke pakket afwachten – de effecten namelijk waren nog lang niet allemaal precies duidelijk – en dienden een motie in die de regering opdraagt onverwijld met aanvullende maatregelen te komen in het geval zou blijken dat ongerechtvaardigde effecten optreden. Deze motie is door de Kamer aanvaard en doet inmiddels zijn werk. Dat stemt tot dankbaarheid en hieruit blijkt dat een kleine fractie een “groot politiek vraagstuk” wel degelijk flink kan beïnvloeden. Ook de SGP heeft haar sociale gezicht en hecht eraan op te komen voor de zwakkeren in de samenleving.

Landbouw

Er is veel geld nodig voor de hervorming die is voorzien voor de landbouwsector. Uiteraard moet de noodzaak hiervan eerst worden vastgesteld per sector binnen de landbouw en per regio. Vervolgens moeten er in onderlinge samenspraak goede, haalbare en betaalbare plannen worden opgesteld. Enkele van deze reconstructieplannen liggen intussen klaar. Maar er is veel geld mee gemoeid. Onze lijn is dat als er te weinig geld is, de plannen moeten worden opgeschort dan wel moeten worden bijgesteld. Er moet een evenwicht zijn tussen ambities en geldelijke middelen. Hetzelfde geldt voor de natuurontwikkeling. De onzekerheid en onrust moeten de landbouwsector uit, een sector die het om allerlei redenen al moeilijk genoeg heeft. Vanzelfsprekend dienen de voedselkwaliteit, de diergezondheid en het dierenwelzijn te worden bevorderd en naar menselijk vermogen te worden gegarandeerd. De consument moet voor een goed product een goede prijs over hebben. Je kunt wel hoge kwaliteit eisen, maar het boerenbedrijf moet wél kunnen concurreren en renderen. Als onze bedrijven wegvallen en er producten uit andere landen moeten worden gehaald, staat het nog maar zeer te bezien of deze zijn geproduceerd onder dezelfde kwaliteitseisen, die we hier zo nodig hoger wilden gesteld zien. Daar moeten we onze ogen niet voor sluiten. We jagen anders onze onmisbare agrariërs het land uit. Dat wil de SGP niet laten gebeuren.

Koningshuis

Het koningshuis heeft heel wat stormen te verduren gehad. Gelukkig waren er ook de vreugdevolle momenten. We denken aan de geboorte van prinses Amalia, de dochter van onze Kroonprins en zijn gade prinses Máxima. Maar de onverkwikkelijke affaires met het nichtje Margarita en rond mevrouw Mabel Wisse Smit zullen nog lang nadreunen. Wij hopen dat de rust en de verhoudingen mogen worden hersteld. Van harte hopen we dat Hare Majesteit de gunst en zegen des Heeren, ook voor haar zo onmisbaar, in rijke mate mag ervaren. Zij moge bemoedigd worden en gesterkt door Gods rechten in het oog te mogen houden. Dat zal dan ook haar beleid op haar verantwoordelijke plaats in ons koninkrijk richting geven. Datzelfde

wensen we uiteraard alle leden van de Koninklijke familie toe. De band tussen onze natie en het Huis van Oranje moge tot in lengte van jaren bestendig blijven.

Wij hopen ook dat onze Koningin nog veel burgemeesters en andere ambtsdragers zal mogen blijven benoemen. We moeten van de Kroonbenoeming toch niet af! Een gekozen burgemeester, in haast mogelijk gemaakt, een speelbal op de ongewisse golven van de opinie van de plaatselijke bevolking. Hoe indringender tot oordelen bevoegde deskundigen waarschuwen voor dit haastwerk en de daarmee gepaard gaande onzorgvuldigheid, zo minder problemen lijkt minister De Graaf te zien en zoveel meer haast hij krijgt om zijn stokpaard aan te spannen in het gerij, zelfs tegen de klip van een barrière in de Grondwet op.

Vitale partij

We hebben een vitale partij met veel activiteiten. Daar zijn we dankbaar voor. Procentueel is ons ledental hoog. We kunnen wat dat betreft vergelijking met andere partijen royaal doorstaan. Maar het kan nog beter.

Het is niet meer zo in om je via een lidmaatschap te binden, of vergaderingen trouw te bezoeken. Alle partijen hebben daar mee te maken. Andere organisaties trouwens ook. Maar laten we er aan werken om ons ook op dit terrein van anderen te onderscheiden. Ik doe een ernstig beroep op allen die dit horen of lezen om hiermee actief aan de slag te gaan. Ledenwerving, zeker nu het ledental van een partij mede basis wordt voor subsidies vanuit de overheid. Maar ook om voor de partij een breed draagvlak te verwerven in onze gezindte. Er zijn plaatselijke afdelingen die floreren, er zijn er ook die een beetje een kwijnend bestaan hebben. Daar zijn vaak lokale omstandigheden debet aan, vergrijzing van de bevolking bijvoorbeeld omdat er te weinig wordt gebouwd en jongeren wegtrekken. Zij worden dan hopelijk elders lid. Toch moeten we in zulke omstandigheden niet bij de pakken neer gaan zitten. We kunnen nog heel wat proberen om animo te verwekken. Het partijbureau kan daarbij zeker van dienst zijn. Ook de fractie wil zich er naar vermogen voor inzetten. Binnenkort trekt het hoofdbestuur het land weer in met regionale bijeenkomsten. Zou plaatselijk een activiteit worden gestaakt, dan is het volgens opgedane ervaring knap lastig de mensen en dus de stemmen bij de partij te houden. Kort en goed, laten we er met elkaar nog eens de schouders onder zetten. Mogen we op u rekenen? Het hoofdbestuur zal ook nadenken over acceptabele vormen van benaderen en vasthouden van mensen, jongeren en ouderen die wat betreft kerkelijke en maatschappelijke oriëntatie toch als aan de SGP verwant kunnen worden beschouwd. Ook buiten deze kring willen we mensen in kennis stellen van onze politieke standpunten, opdat het draagvlak voor onze boodschap wordt versterkt. Zeker, God moet het zegenen. Maar wij mogen bidden én werken. Ter wille van een vitale partij en haar geluid.

Zijn rechten in het oog

Van nature hebben we Gods rechten niet in het oog. Onze ogen staren op het klatergoud van deze wereld. Die schittering verblindt ons. We weten het zelf wel, gaan onze eigen weg. Totdat er Geestelijke ogenzalf wordt aangewend, die onze ogen opent voor het gevaar waarin wij verkeren, de dwaasheid waarin we gevangen zitten. Tot we in de weg van wedergeboorte en waarachtige bekering oog en oor krijgen voor de eis tot het gehoorzamen van de rechten en inzettingen des Heeren en de rijkdom en troost die daaraan dan zijn verbonden. Het is dan de diepste wens en bede in het leven en bij het dragen van verantwoordelijkheden, ook in de politiek, om Gods rechten in het oog te mogen hebben en houden. Koning David kende die geestelijke begeerte. Hij maakte er gewag van in de 18^e Psalm. Er waren ook tijden waarop hij

die begeerte niet volgde of wist te volgen. Tot zijn schade, schande en schaamte. Daarom bidt hij een andere keer: Wendt, wendt mijn ogen van de ijdelheden af.

De 18^e Psalm is een danklied na een overwinning. David was benauwd van alle kanten. Banden van de dood hadden hem omvangen, een sterke, ja machtige vijand had hem ingesloten. Dat kón in zijn ogen niet goed gaan. Maar zijn God – zijn Schild en Uithelper – was sterker dan al zijn vijanden. Hij werd uit het gevaar weggerukt en in de ruimte en de vrijheid gesteld. Davids mond vloeit over van dankbaarheid en van Gods eer. Hij kan de situatie, zó bemoedigd en gesterkt, weer aan. “Want Gij doet mijn lamp lichten; de HEERE, mijn God, doet mijn duisternis opklaren. Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur. Gods weg is volmaakt; de rede des HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild allen, die op Hem betrouwen.”

Wel, wij kunnen ons niet op één lijn plaatsen met koning David. Hoe zouden we durven! Maar we hebben wél hetzelfde nodig als deze koninklijke psalmdichter. En de God van David is nog altijd Dezelfde. Dezelfde in Zijn bedreigingen en beloften.

We beleven zorgelijke tijden. Ons beginsel vindt nauwelijks nog gehoor. We worden met dat staatkundig gereformeerde beginsel naar de rand van de samenleving verwezen en liefst gemarginaliseerd. Ook dát kan wel eens benauwen. Het is niet altijd even eenvoudig in deze tijd blijmoedig en vrijmoedig je werk te blijven doen. Toch kán en mág dat met Gods rechten in het oog. Het is niet onze zaak, het gaat om de doorwerking van die rechten. Deze zullen niet straffeloos blijken te kunnen worden genegeerd. Dat is de ontdekkende boodschap voor onszelf en de waarschuwing voor anderen. Maar we mogen met twee woorden spreken, ook hier. Heenwijzen, opwekken, bemoedigen! Hij is het waard gediend en gevreesd te worden. Hij heeft daar ook recht op. En Hij zal nimmer beschamen degene die zijn hoop op Hem heeft leren stellen. Ook nu nog kán en zál Hij uit de grote en diepe waterplassen optrekken, als Zijn hulp wordt afgesmeekt. Verzwelgende waterplassen van zonden en ongerechtigheden in het persoonlijke leven, dezelfde waterpartijen in het volksleven waarvan de golven hoog kunnen zijn. Ze zijn voor Hém nooit te diep en de golven nimmer te hoog. Daarin ligt troost voor hen die door Gods Geest geleid worden, hoezeer de omstandigheden ook tégen zijn. In Jezus Christus is redding en eeuwig behoud. Van Hem komt wijsheid en kracht. Tot verwondering! En verwondering heeft altijd ootmoed in zich.

Moge het ook voor ons in waarheid en oprechtheid gelden (Psalm 18:7 berijmd):

*Want 's HEEREN weg heb ik getrouw bewandeld,
En niet godd'loos met mijnen God gehandeld.
Ik hield gestaág Zijn rechten in het oog,
Terwijl Zijn wet mijn ziel tot deugd bewoog.
Ik werd oprecht en vroom bij Hem bevonden;
Ik wachtte mij zorgvuldig van mijn zonden;
Dies liet mij God ook naar mijn recht geschiên,
En heeft in gunst mijn onschuld aangezien.*

Maartensdijk, 21 februari 2004
Van der Vlies